

**Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 6. Szkoły Podstawowej nr 4 w Pile,
oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic;**

Wymagania na poszczególne oceny						
Dział	Temat	na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
Współrzędne geograficzne	Czym są współrzędne geograficzne?	Uczeń: • wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią.	Uczeń: • wymienia cechy południków i równoleżników • podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych	Uczeń: • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie	Uczeń: • określa położenie matematycznogeograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy • wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej	Uczeń: • wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
	Współrzędne geograficzne ćwiczenia.	• podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne • wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>długość geograficzna</i> , <i>szerokość geograficzna</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rozciągłość południkowa</i> , <i>rozciągłość równoleżnikowa</i>	• odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych	• oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi • wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze	Uczeń: • wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
	Podsumowanie wiadomości					
Ruchy Ziemi	Ziemia w Układzie Słonecznym	Uczeń: • wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym • wymienia planety Układu Słonecznego w	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gwiazda</i> , <i>planeta</i> , <i>planetoida</i> , <i>meteor</i> , <i>meteoryt</i> , <i>kometa</i> • podaje różnicę między gwiazdą a planetą	Uczeń: • rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji	Uczeń: • opisuje budowę Układu Słonecznego	Uczeń: • wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka

		kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej				Słońca po niebie, górowanie Słońca
Ruch obrotowy Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminu <i>górowanie Słońca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi • omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji • omawia przebieg linii zmiany daty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji • określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych • określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych 	
Ruch obiegowy Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi • demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego • podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością 	

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku 		<ul style="list-style-type: none"> wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi 		<p>górowania Słońca</p>
	Strefy oświetlenia Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi
Podsumowanie wiadomości						
Środowisko przyrodnicze i ludność Europy	Położenie i ukształtowanie powierzchni Europy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie Europy na mapie świata wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie wskazuje przebieg umownej granicy między Europą a Azją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji
	Wulkany i trzęsienia ziemi na Islandii	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkan</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej wymienia przykłady obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i

			<i>magma, erupcja, lawa, bazalt</i>	występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej		trzęsień ziemi na Islandii
Zróźnicowanie klimatyczne Europy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych 	
Podział polityczny Europy	<ul style="list-style-type: none"> podaje liczbę państw Europy wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy 	

<p>Rozmieszczenie ludności. Starzenie się społeczeństw</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy
<p>Zróźnicowanie ludności Europy. Migracje</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia starzejące się kraje Europy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny migracji Ludności 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów
<p>Wielkie miasta Europy: Paryż i Londyn</p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich metropolii

			<ul style="list-style-type: none"> • porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów 			
Podsumowanie wiadomości						
Gospodarka Europy	Rolnictwo Danii i Węgier	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania i funkcje rolnictwa • wyjaśnia znaczenie terminu <i>plony</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi podzielić warunki rozwoju rolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia użytki rolne, trzoda chlewna, rolnictwo zmechanizowane 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia warunki przyrodnicze i pozaprztyodnicze rolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje rolnictwo Danii oraz Węgier
	Przemysł i usługi we Francji	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji • podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji • charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji
	Energetyka w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii na podstawie schematu • rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie • podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych • omawia skutki wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii
	Turystyka w Europie Południowej	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia walory kulturowe Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wymyśloną i opisaną przez

		na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej na podstawie mapy tematycznej i fotografii	Południowej na podstawie fotografii • wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych	na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki	zatrudnienia w krajach Europy Południowej	siebie wycieczkę po Europie południowej.
Podsumowanie wiadomości						
Sąsiedzi Polski	Zmiany w przemyśle Niemiec	Uczeń: • wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego • wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię	• omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce • wymienia znane na świecie niemieckie wyroby przemysłowe	Uczeń: • omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w. • analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego	Uczeń: • przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy i fotografii • charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy	Uczeń: • omawia wpływ sektora kreatywnego na gospodarkę Nadrenii Północnej-Westfalii • udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych
	Turystyczne atrakcje Czech i Słowacji	• wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji • wymienia atrakcje turystyczne	• rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na	• charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej	• porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji • opisuje przykłady atrakcji turystycznych Czech i	• udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym

	w Czechach i na Słowacji	Słowacji na ilustracjach		Słowacji na podstawie fotografii	
Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Litwy i Białorusi	<ul style="list-style-type: none"> wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zabytki kulturowe Litwy i Białorusi
Współczesne problemy Ukrainy	<ul style="list-style-type: none"> omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii
Zróżnicowanie przyrodnicze i gospodarcze Rosji	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia surowce mineralne Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy ogólnogeograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje relacje Polski z Rosją podstawie dodatkowych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie

						dodatkowych źródeł informacji
	Relacje Polski z sąsiadami	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie sąsiadów Polski 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami 	<ul style="list-style-type: none"> omawia relacje z sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski
	Podsumowanie wiadomości					